

TÜRKMENİSTAN'DAN GENÇ BİR ŞAİR: BABA SARI

DR. FEYZULLAH RAHMANKULOV

Türkmen edebiyatının sade halk diliyle olan ilk orijinal örneklerini Mahtumkulu vermiştir. Aslında Mahtumkulu'ndan önce şiir yazan Türkmen şairleri de bulunmaktadır. Ancak bunlar şiirlerini Çağatayca yazmışlardır.

Ünlü Türkmen şairi Mahtumkulu'nun, Türkmencenin edebî dil olarak ortaya çıkmasında ve gelişmesinde önemli rolü olmuştur. Mahtumkulu, kendinden sonra yetişen Türkmen şairlerinden Seydi, Zelili, Mollanepes, Talibi, Şabende, Misgingiliç, Körmolla ile günümüzün şairlerini de etkilemiştir. Bu şairler de onun yolunu takip etmektedirler ve yazdıkları şiirler sade halk diliyledir. Ancak Sovyetler Birliği döneminde Türkmen şairlerin bazıları susturulmuş, susturulmayan şairler ise komünist partisi ideolojisinin bayraklaştırılmasına zorlanmıştır.

Türkmenistan bağımsızlığını kazandıktan sonra meydana gelen çeşitli değişikliklerle beraber, Türkmen şiiri de belirli bir gelişme göstermeye başlamıştır. Yazılan şiirlerin konuları çeşitlilik kazanmış ve genişlemiştir.

Berdinazar Hudaynazarov şu anda yaşayan en güçlü Türkmen şairidir ve çok değişik konularda şiirler yazmaktadır. Eserleri, insan sevgisinden derin izler taşır ve bu sevgi, şiirlerinin içinde dolaşan bir damar gibidir.

Geçen sayılarımızda biz Berdinazar Hudaynazarov'u tanıtmıştık, şimdi de genç ve herkes tarafından sevilen şairlerden Baba Sarı'yı tanıtmayı düşünüyoruz. Baba Sarı 1961 yılında Köpetdağı eteklerinde bulunan Babadayhan'ın Taze Yol köyünde dünyaya geldi. İlk ve orta tahsilini tamamladıktan sonra Türkmen Devlet Üniversitesi Filoloji Fakültesini bitirdi. Mezun olduktan sonra Türkmen Radyosu, *Aşkabat Akşamı* gazetesi ve *Yaşlılık* dergisinde olmak üzere, değişik

görevlerde çalıştı. 1991 yılından beri Devletmemet Azadı adındaki Dünya Dilleri Enstitüsünde öğretmenlik yapmaktadır. 1995 yılında "Memet Seyidov'un Lirikası" konulu doktora tezini verdi. 1998'den itibaren Azadı adındaki Dünya Dilleri Enstitüsü Türkmen Dili ve Edebiyatı bölümünün, başkanlık görevini yürütmektedir.

Baba Sarı'nın değişik konulardaki şiirleri gazetelerde ve dergilerde yayımlanmaktadır. Baba Sarı'nın şiir kitaplarından bazıları şunlardır: *Üç Monolog*, *Yaşlılık*, *Sen Kalbimin Eyaşı*, *Dinle Yüreğimin Sesin*. Şiirlerinden örnekler:

TÜRKMENCE

Vatan

*Enesize ene sen,
Enele hem ene sen,
Atasıza ata sen,
Atala hem ata sen,
Şonun üçin diyyeris,
Ata hem Ene Vatan.*

*Şanına diycek sözüüm,
Oylanıplar otursam,
Yürekte yok sözleri,
Zorluk bilen getirsem,
Vijdanım hançar bolup,
Urmazmı tene Vatan?*

*Gucağında perzendin
Daban yerine gurban,
Nekes şıltagın atsa,*

TÜRKÇE

Vatan

*Anası olmayana anasın,
Anası olana da anasın,
Atası olmayana atasın,
Atası olana da atasın,
Onun için diyoruz ki:
Ata Vatan, Ana Vatan.*

*Şanına söyleyecek sözüümü,
Düşüne düşünce otursam,
Yürekte olmayan sözleri,
Zorlamayla getirsem,
Vicdanım hançer olup,
Vurmayacak mı beni Vatan?*

*Kucağında evladın,
Taban yerine kurban,
Namert pisliğini atsa,*

*Asıl-ha dımp durman,
Duzun ursun, şöhratın,
Savursam yeke Vatan.*

*Yürek gursakda urup,
Dirilikde bökende,
Yoktur alkışlı söze,
Eğer eğer tükenme,
Adına alkışnama,
Yazarın yane Vatan.*

İkbal

*İkbal sana yüzlenyen,
Ocağımı öçürme!
İkbal sana yüzlenyen,
Öz ilimden göçürme.*

*İlim bilen yatayın,
İlim bilen öreyin,
Ornum bolsa bolanı,
İmrincim yok töre men.*

*Öyüm kiçik Vatan,
Yüreğime men zeşçe,
Öyüme, yüreğime,
Ulı Vatan yerleşye,*

*Ata Vatan yerleşye,
Ena Vatan yerleşye,
Türkmenistan yerleşye.
Ulı hem kiçi Vatan,*

*Hiç de sesimi kesmem,
Haram olsun, şöhratını,
Lekeledimse Vatan.*

*Kalbim göğsümde çarpar,
Hayattayken sıçrayan,
Yoktur alkışlı söze,
Aman sen tükenme,
Adına alkışname,
Yazarım yine Vatan.*

Hayat

*Hayat sana yalvarıyorum,
Ocağımı söndürme!
Hayat sana yalvarıyorum,
Öz ilimden ayırma.*

*İlimle yatayım,
İlimle kalkayım,
Yerim ne olursa olsun,
Yeter ki halkımla olayım.*

*Evim küçücük vatan,
Kalbime benzer,
Evime, yüreğime,
Ulı Vatan yerleşir,*

*Ata Vatan yerleşir,
Ana Vatan yerleşir,
Türkmenistan yerleşye.
Büyük ve küçük Vatan,*

*İne şeydip birleşye.
İkbal itme yurda zar!
Şükür beyik yurdum bar!*

*İşte böyle yerleşir.
Hayat etme yurdu zar!
Şükür büyük yurdum var.*

Enem

*Gicelerne yatman ihlas sindiren,
Aglan çagım hüvdi bilen dindiren,
Ak gundagda ak süydini emdiren,
Mehriban enem.*

*Buysanıp begenip arkama kakan,
İydipir geydirip, mehrime yakan,
Adımın ızına "can" sözün dakan,
Hoş zabın enem.*

*Sözlerin mılayım, ıssıdır közden,
Görmesen, atıgsar yüreğim tizden,
İlayım, gitmesin gurbatın dizden,
Cana-cana enem.*

*Sen için saklayan sözlerin govusın,
Sana alkış edyen ilhamım çoğsun,
Vaspına in belent goşgulam dogsun,
Mehriban enem.*

Annem

*Geceleri uyumadan gayret gösteren,
Ağladığımda ninni ile dindiren,
Ak kundakta ak sütünü emdiren,
Mihriban annem.*

*Güvenip sevinip sırtıma vuran,
Yedirip giydirip, kucağına alan,
Adımın sonuna "can" sözünü takan,
Hoş dilli annem.*

*Sözlerin hoş şirin, sıcaktır közden,
Görmesem her zaman yüreği tezden,
İnşallah gitmesin kuvvetin dizden,
Cana can annem.*

*Senin için saklıyorum sözlerin iyisini,
Sana alkış ediyorum, ilhamım artsın,
Vasfına en yüksek şiirler doğsun,
Mihriban annem.*

**Oglu Uruşdan
Dolanmadık**

Annenin Monologu

*Geldin balam egninde,
Geyip giden geyimlen,
Neüçin beyle eglendin,
Çalşır, teze getim gey.*

*Sandığımda sakladım,
Toy libasın sen için,
Gözde yaşım akmadan,
Bihabarmıydın, neçün,
Eglandin, munça, oglum,
Ciğerim, gunça oglum.*

*Hey-de umit üzlermi?
Yetmezinden vısala,
Güldür, balam, gözlerini,
Çeşmin, çeksin mısalan.*

*Unutmanın biliyerdim,
Garip, yalnız eceni.
Heydeni terk eylermin?
Dogduk oban Teceni.*

*Aç balam, aç gucağı,
Bs-a bagra eceni.*

*...Topulyarın ine-de,
yalpa açılıyor dide.*

**Oglu Savaştan
Dönmeyen**

Enenin Monologu

*Geldin yavrum sırtında,
Giyip gittiğin elbiseyle,
Neden böyle geç kaldın,
Değiştir, giy yeni elbise.*

*Sandığımda sakladım,
Düğün giysisini senin için,
Gözümden yaş döktüğümünden,
Habersiz miydin, neden,
Geciktin, bunca oğlum,
Ciğerim, gonca oğlum.*

*Hey ümitsizlik biter mi?
Ulaşmadan visale,
Güldür, oğlum gözlerini,
Çeşme olsun misali.*

*Unutmadın, biliyorum,
Garip, yalnız anneni.
Sılasını terk eder mi?
Doğduğun köy Teceni.*

*Aç balam, aç kucağı,
Bas bağına anneni.*

*Düşündüm ben yine de,
Aniden açıldı perde.*

*Düşüm eken yine-de,
İde, oglunu ide.*

*İde, oglunu ide.
Garamnlay men diyde.*

*Bakyar yola nazarım,
Görünmezmin Nazarım.*

*Balam, giden den-duşun,
Barı, heniz tükel de.
Men halıma sen düşün,
Sensiz sonum tükenye.*

*Gice gündiz sovalım,
Sen ahırın devamım.ˆ*

*Öñi bar, sonsuz dünya,
Geldimmikem pes teley,
Derdin bagrımı dilye,
Bir yerlerden seseleney.*

*Önümüzde iki at,
Öyümüzde iki at.*

*Biri sana garaşyar,
Biri mana garaşyar.*

*Biri senin ak atın,
Birem menin tabıdım...*

*Rüya imiş yine de,
Ara, oğlumu ara.*

*Ara, oğlumu ara.
Mutsuz ben diye.*

*Bakıyor yola nazarım,
Gözükmedin Nazarım.*

*Yavrum, giden arkadaşların,
Yarı, henüz tam değil.
Benim hâlimi sen düşün,
Sensiz izim tükeniyor.*

*Gece gündüz sualım,
Sen izimsin, devamım.*

*Ezeli, sonsuz dünya,
Doğdum mu acaba talihsiz,
Derdin bagrımı parçalıyor,
Her yerden sesleniyor.*

*Önümüzde iki at,
Evimizde iki at.*

*Biri seni bekliyor,
Biri beni bekliyor.*

*Biri senin ak atın,
Biri de benim tabutum...*

Yıldızlara Yüzlenme

*Atalarımız, babalarımız,
Olardan xas önkiler.
Görendirler yıldızlarım,
Sizin acap görkünüz.*

*Siz bolsa bolsa şol lavurdaşıp,
Üytgemen bir durkunız,
Henizlerem asmanımda,
Yagıtı salıp dursunuz.*

*Gör, siz yalı hemişelik,
Yıldız bolup cahanda,
Yaşamaklık niçik baht,
Hasıl bolanda haçan-da.*

*Onson uzap asırlara,
Gitsen nesilden-nesile,
Senin setirlerini okap,
Çözülse müşgil mesele.*

*Müneçimlen yıldızlara,
Seredip pal atışı dey,
Teleye cogap tapsalar,
Başa bir iş sataşanda.*

*Yıldızlarım durnuklılık,
Nusgasını sapak edip,
Siz dursunuz, durarsınız,
Alısdan-alsa seredip.*

*...Cahanda menzep yıldıza,
gitsedin yıldan-yıllara.*

Yıldızlara Yalvarma

*Atalarımız, babalarımız,
Onlardan öncekiler.
Görmüşlerdir yıldızlar da,
Sizin böyle görkünüz.*

*Siz ise hâlen nursunuz,
Değişmeyen duruşunuz,
Hâlen gökyüzünde,
Parlayıp duruyorsunuz.*

*Gör, sizin gibi ebedî,
Yıldız olup cihanda,
Yaşamak ne güzel,
Ortaya çıktığı zaman.*

*Sonra uzanıp asırlara,
Gitsen nesilden neşile,
Senin satırlarımı okuyup,
Çözülse zor mesele.*

*Müneccimlerin yıldızlarla,
Fal baktığı gibi,
Kadere cevap bulsalar,
Başa bir iş geldiğinde.*

*Yıldızlarım duruluğunuz,
Şeklinden ibret alıp,
Durusunuz, durursunuz,
Gökyüzünden yeri seyredip.*

*Cihanda benzeyip yıldıza,
Gitseydin yıllardan yıllara.*